

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Шевчук О. В.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Бабич Р.Б., канд. екон. наук, доц.

Ключові слова: *менеджмент, підприємство, організаційна структура, ринкове середовище, інвестиції*

Менеджмент - невід'ємна складова існування будь-якого підприємства. Це вид діяльності, який спрямований на вплив на працівників з метою досягнення ними найкращих результатів. Він супроводжує підприємство на всіх етапах розвитку та життєвого циклу. Саме тому постає необхідність правильного ведення менеджменту, щоб він був якомога ефективнішим. На жаль, у процесі менеджменту виникає низка проблем і помилок, які наразі є актуальними для України.

Загалом, менеджмент, що домінує на підприємствах України, можна умовно поділити на три основні напрями:

1) система менеджменту, що залишилася у спадок від радянських часів. Характерними рисами таких підприємств є низька продуктивність праці та конкурентоспроможність, нездатність підприємства вийти на зовнішні ринки через якість продукції, жорстка централізація, слабка мотивація персоналу, активне використання адміністративних методів управління.

2) система менеджменту, що сформувалася в малих та середніх підприємствах. Основні ознаки – максимально спрощена організаційна структура підприємства (як правило, лінійна), відсутність стратегії розвитку.

3) система менеджменту, що була впроваджена іноземними компаніями або на основі досвіду іноземних компаній. Характерною рисою менеджменту даного виду є часткове впровадження іноземних підходів до управління.

Внаслідок існування вище наведених факторів, на українських підприємствах утворилися проблеми менеджменту, які є актуальними та невирішеними досі. Насамперед, це:

1) перехід від товариства з обмеженою відповідальністю до акціонерних товариств. Як свідчить аналіз статистичних даних, основна маса українських підприємств організовувалась у формі товариств з обмеженою відповідальністю. Така форма організації малих і середніх (за українськими мірками) підприємств була адекватною ринковому середовищу, що існувало на той час.

Розв'язання даної проблеми є актуальними для України і вимагає певного забезпечення з боку держави як провідника загальнонаціональних інтересів: зміна податкового законодавства із зміщенням акценту в оподаткуванні з юридичних осіб на фізичних, створеними внутрішнього інвестора через збільшення доходів домогосподарств, які є основними інвесторами у розвинутих країнах, тощо.

2) Зміна власників-засновників новими ефективнішими власниками. Через певний період, зазвичай років 10, слід здійснювати заміну власника-засновника

новими власниками. Відомо, що найбільш вдалі підприємства створюються не на основі заздалегідь прорахованої стратегії, а особливостями, які мають певні креативні ідеї та не ставлять за мету суто економічні цілі. Тому провідні фірми стали дійсно провідними не під час керівництва відомих і харизматичних засновників, а в часи нових власників, які, не дуже переймаючись креативним процесом, починають займатися економічними проблемами підприємства, наймаючи для цього професіональних менеджерів.

3) Криза зростання, що виникає при розширенні компанії. Воно може бути пов'язане з підвищенням попиту на товар компанії, появою нових ринкових можливостей, амбіціями керівництва. При цьому розширення підприємства не завжди є виправданим. Відсутність прогнозів і стратегічного планування призводить до того, що кінцевим результатом розширення багатьох компаній стають їх збитковість і закриття.

4) Невміння керівництва компанії ставити цілі та завдання, визначати критерії ефективності роботи. Нестача досвіду і знань власників-управлінців призводить до не вміння визначити цілі та ставити завдання. Під цим розуміється весь спектр цілей і завдань - як підлеглим, компанії у цілому, так і постачальникам, маркетинговим посередниками тощо. У результаті - неефективне витрачання коштів.

5) Нехтування освітою. На багатьох підприємствах склалася тенденція до „виращування” кадрів. Багато керівників відають перевагу людині з досвідом роботи на певному ринку, хоча й без відповідної освіти. Як наслідок, доводиться займатися підвищенням його кваліфікації, оплачуючи дорогі тренінги. В результаті можна одержати фахівця, який не вміє орієнтуватися на ринку в цілому, чим, природно, посилюються наслідки кризи зростання компанії.

6) Вихід великих іноземних компаній на український ринок. Ситуація на багатьох ринках в Україні змінилася з виходом на них іноземних компаній. З одного боку, це - позитивне явище, що активізує конкуренцію на ринку, примушує українські підприємства перейти на сучасні методи управління. З іншого ж - вихід іноземних підприємств нерідко супроводжується інвестиційними пригніченнями, відпливом кадрів з вітчизняних підприємств, закриття компанії.

Розв'язання існуючих проблем менеджменту в Україні вимагає застосування системних механізмів на загальнонаціональному рівні. Одним з головних елементів такого механізму є побудова національної системи стандартів маркетингової та управлінської діяльності.

Отже, в процесі менеджменту може проявлятися ціла низка проблем, які надзвичайно гальмуватимуть розвиток не тільки підприємства, а й ринку України в цілому. Саме тому є необхідним їх вчасне виявлення, а також, за необхідності, запобігання.

Список використаних джерел:

1) Зозульов О. В. Сучасні проблеми менеджменту українських підприємств / О. В. Зозульов, Н. Л. Писаренко, А. Длігач. // Економіка України. – 2002. – №6.

2) Хміль Ф. І. Міфи зарубіжної науки менеджменту і українські реалії / Ф. І. Хміль. // Економіка України. – 2005. – №5.

3) Долішній М. І. Наукові здобутки регіоналістики її проблеми і перспективи розвитку // Соціально-економічні дослідження перехідний період: Досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України: 36. наук. пр. /НАН України, ІРД, Львів. - 2002.